

ANGELS NOGUÉ, MONTSE FREIXA, MARIBEL UJEDA, PEPA PÉREZ OLIVA. Serveis Personals del Districte de l'Eixample

El projecte "Vivim a l'Eixample" és una experiència nova a Barcelona que vol contribuir a resoldre dos problemes ben diferents, a partir, precisament, d'una interrelació positiva i imaginativa: d'una banda, la necessitat d'allotjament per a joves universitaris i, d'altra, la soledat i l'aïllament de moltes persones grans que viuen soles a les grans ciutats. La relació entre ambdós fenòmens pot donar lloc a una experiència enriquidora i solidària entre generacions. Aquesta experiència ha tingut un gran ressò en els mitjans de comunicació. Tanmateix, pel seu valor experimental i potser generalitzable en el futur, hem demanat a les responsables del programa aquest article que reproduïx els eixos de treball tècnic i les bases contractuals del projecte, que poden ser d'interès per a molts professionals i treballadors socials.

Introducció

Aquest projecte es basa en les diferents experiències desenvolupades en algunes ciutats espanyoles, en programes d'allotjament alternatiu per a joves estudiants en el domicili de persones grans que presenten problemes de solitud i necessitats de companyia. És, evidentment, un projecte adaptat a la realitat de la nostra ciutat i que vol tenir un caràcter marcadament social, en el qual la motivació bàsica dels participants sigui la de participar activament en un intercanvi solidari entre les dues generacions. Dues generacions, joves i vells, que en els últims anys, i a causa sobretot

dels canvis i transformacions en les estructures familiars, no conviuen quotidianament, perdent-se així un important potencial d'enriquiment personal, d'una banda, en el traspass de l'experiència de vida que acumula la gent gran i, de l'altra, en el foment de la tolerància i l'adaptació a les noves realitats socials i culturals que representen els joves.

D'aquesta manera es vol combatre, també, la falsa idea que l'envelliment és una etapa inactiva i improductiva de la vida, i sensibilitzar els joves envers la realitat de la gent gran.

Aquest projecte és fruit de la col·laboració entre la Caixa de Catalunya –Obra Social–, l'Ajuntament de Barcelona –Districte de l'Eixample– i la Universitat de Barcelona, la Ramon Llull i la Pompeu Fabra.

El projecte

Es tracta d'un projecte d'ajuda mútua que suposa un intercanvi solidari mitjançant la convivència entre generacions.

El projecte posarà en contacte una borsa d'avis i àvies disposats a acollir al seu habitatge estudiants durant el curs escolar, a canvi de companyia i els ajuts personals que s'acordin per part dels joves estudiants.

Objectius

– Promoure i facilitar relacions solidàries i d'ajuda mútua entre dues generacions.

– Experimentar mesures alternatives per fer front al problema de solitud de la gent gran.

– Facilitar alternatives d'allotjament als joves estudiants.

Perfil de la població

El projecte s'adreça a persones més grans de 65 anys que visquin soles i a joves estudiants universitaris.

Per participar en aquest projecte les persones grans han de mantenir un estat físic i psíquic que els permeti valer-se per si mateixes, no presentar problemes greus de conducta i disposar d'un habitatge amb condicions òptimes d'habitabilitat i d'higiene, així com estar disposades a compartir-lo, a canvi de companyia i alguns altres ajuts que es pactin amb els joves.

Quant als joves, bàsicament es valorarà la motivació, els hàbits i l'estil de vida, la disponibilitat i les contraprestacions que estiguin disposats a realitzar.

Equip de treball

El projecte ha de comptar amb un equip mínim format per professionals especialitzats en treball social:

– Dos treballadors socials (assistent social i educadora) a mitja jornada: són les figures referents del projecte per als usuaris, realitzen els contactes amb els usuaris potencials, fan les visites al domicili de la gent gran i mantenen els contactes amb les famílies dels participants, si escau.

- Un psicòleg/loca: realitza les entrevistes i qüestionaris amb els participants, analitza els perfils i fa la proposta d'emparellaments.

L'equip de treball ha de ser el catalitzador dels interessos recurrents de les parts implicades i els reguladors dels conflictes que amb tota seguretat esdevindran en algun moment del procés.

Pressupost

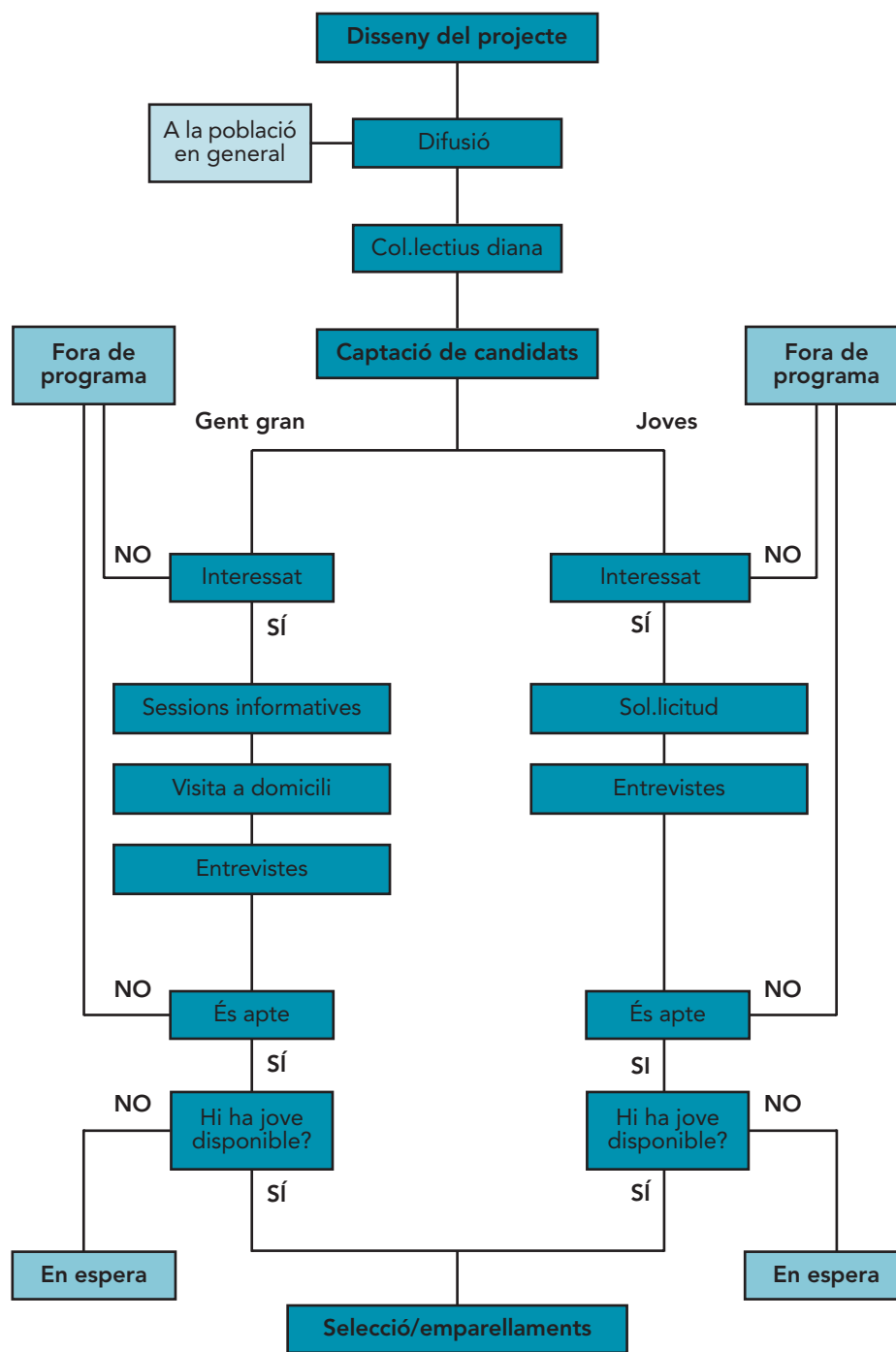
Es compta amb un pressupost màxim de 8.000.000 de ptes., a càrrec de Caixa de Catalunya, per fer front a les despeses de difusió, en les quals s'ha d'incloure l'elaboració d'un vídeo; i les prestacions econòmiques complementàries a les parts implicades. Aquestes prestacions no han de desvirtuar el sentit solidari originari del projecte.

La prestació per als avis serà de 10.000 ptes. al mes per fer front a l'increment de despeses de la llar que puguin tenir. En el cas dels estudiants, serà de 100.000 ptes., a pagar en dues vegades, en concepte d'ajut per al pagament de la matrícula, fet que haurà de justificar-se. La regulació de les fórmules i requisits per obtenir els ajuts anirà a càrrec de les universitats i la Caixa de Catalunya.

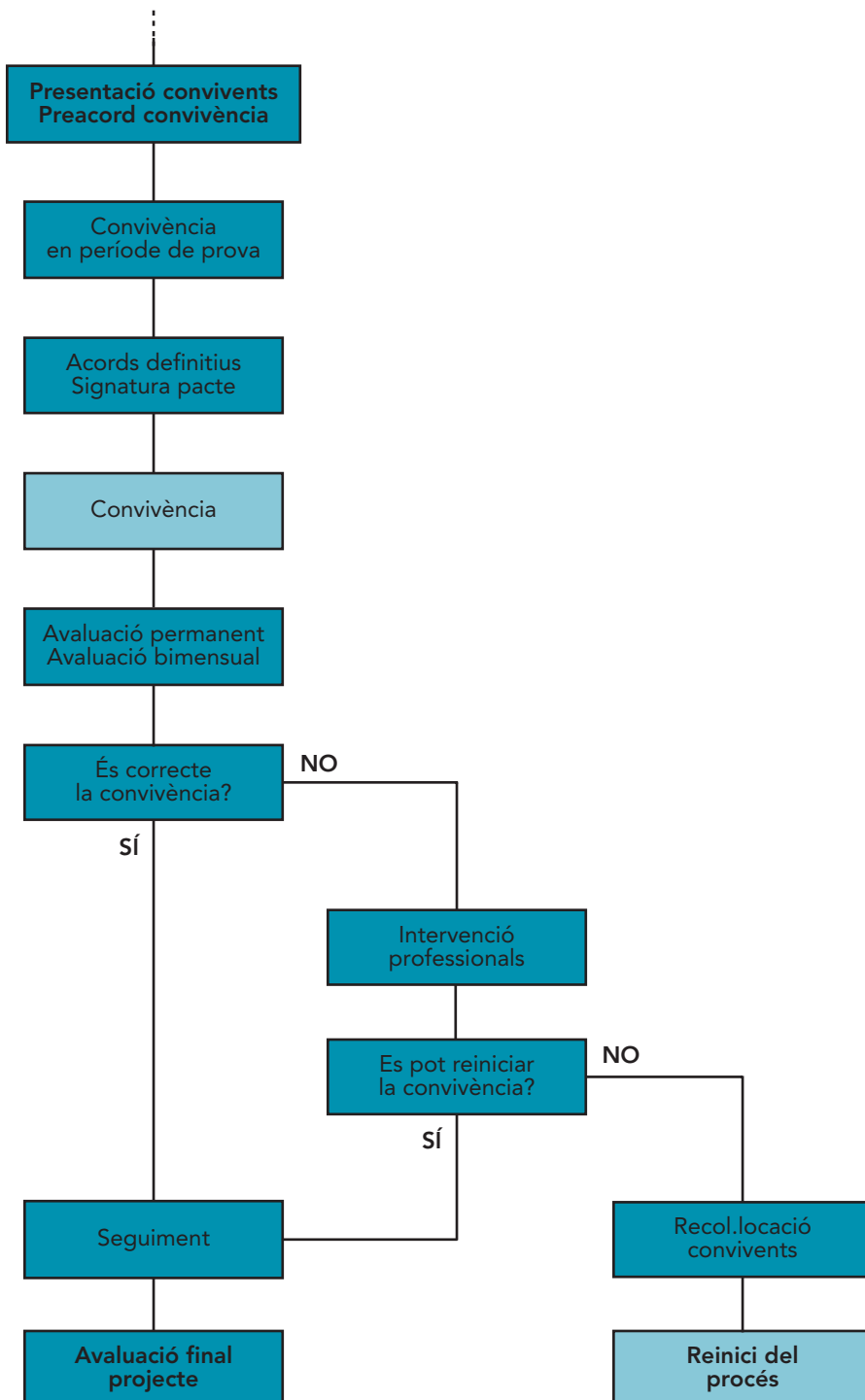
Infraestructura

S'ha de crear una oficina que sigui el marc de referència del projecte.

Per a la fase de captació dels estudiants, les universitats faran servir les

(Continua a la pàgina següent)

estructures pròpies; com també el districte de l'Eixample pel que fa referència a la captació de la gent gran.

Fases del projecte

Difusió

- Difusió en general:
 - Fullet i cartells.
 - Rodes de premsa.
 - Edició d'un vídeo de l'experiència.
 - Mitjans de comunicació social (premsa, TV, ràdio).
- Difusió entre la població diana:
 - Fullet, cartells.
 - Sessions informatives àmplies.
 - Sessions informatives en grups reduïts.

Captació d'usuaris potencials. Selecció de candidats

- Gent gran: la captació de la gent gran es farà des de l'Ajuntament de Barcelona -districte de l'Eixample- a través de:
 - Centres de serveis socials.
 - Casals de gent gran municipals.
 - Entitats i associacions de gent gran.
 - Altres casals i clubs d'altres institucions i privats.
 - Altres entitats i moviment associatiu: associacions de veïns, de voluntaris, etc.
- Joves: la captació dels estudiants es farà des de les pròpies universitats i abastarà joves estudiants fins a 30 anys que no treballin. Cada universitat esco-

llirà els mitjans més adients als seus interessos per fer-ne la difusió i la captació. S'especifiquen les bases de participació en el projecte a l'annex d'aquest article.

Selecció de candidats

S'ha de dissenyar un pla de treball per part de l'equip que ha de dur a terme el projecte que tingui en compte:

- Visites a domicili dels avis i àvies candidats.
- Entrevistes i enquestes als avis i als joves candidats per obtenir-ne els perfils i les demandes.
- Treball paral·lel d'informació als familiars dels interessats (gent gran) per contrarestar resistències.
- Estudi comparat de perfils, demandes i necessitats.
- Propostes d'emparellaments.
- Preacord de convivència.

Posada en marxa: inici i desenvolupament de la convivència

- Posada en contacte de les dues persones seleccionades i preacord de convivència.
- Definició en detall de les condicions i compromisos adquirits per totes dues parts.

- Definició del període de prova.
 - Signatura del pacte definitiu per a l'allotjament.
 - Convivència.
- Per a la posada en marxa del projecte s'ha establert l'objectiu de 20 emparellaments durant el primer any.

Avaluació

La tipologia de projecte requereix una avaluació permanent per part dels membres de l'equip de treball que el gestionen directament, pel que fa a l'acompliment dels acords de les dues parts.

El segon nivell d'avaluació, amb una temporalitat bimensual, ha d'abordar la globalitat i el desenvolupament del projecte per tal de detectar possibles desviacions i aplicar els correctors oportuns.

El tercer nivell d'avaluació té caràcter institucional i ha de realitzar-se quan finalitzi el projecte, per tal d'analitzar les condicions de la continuïtat d'aquest (ampliació del nombre d'usuaris, pressupost, etc.).

Calendari

Posada en marxa del projecte (fins al 30 d'agost):

- Disseny i confecció de la difusió.
- Formació de l'equip de treball.
- Revisió jurídica de la documentació.
- Disseny de les estratègies concretes de captació.
- Primera tramesa de divulgació.
- Implementació del projecte (de l'1 al 30 de setembre):
- Treball de captació i signatura d'acords.

Dades de participació en el projecte 1997		
	Sol·licituds	Aparellaments
<i>Gent gran</i>	58	19
Estudiants	30	19
<i>Gent gran</i>		
Homes	2	2
Dones	56	17
Mitjana d'edat	75 anys	81 anys
<i>Estudiants</i>		
Homes	11	8
Dones	19	11
Mitjana d'edat	21 anys	22 anys
<i>Barri de residència</i>		
Dreta	24	10
Esquerra	20	5
Sant Antoni	3	
Sagrada Família	9	4
Fora del districte	2	
<i>Règim de tinença</i>		
Lloguer	34	8
Propietat	24	11
Sol·licituds en tràmit (97-98)	14	

ANNEX: Bases per a la participació dels joves en el projecte intergeneracional d'habitatges compartits "Vivim a l'Eixample"

1. Objecte

L'Ajuntament de Barcelona -Districte de l'Eixample-, La Caixa de Catalunya -Obra Social- i les Universitats de Barcelona, Pompeu Fabra i Ramon Llull convoquen els seus estudiants a participar en el projecte intergeneracional d'habitatges compartits entre gent gran i gent jove: "Vivim a l'Eixample", amb els objectius següents:

1. Promoure i facilitar relacions solidàries i d'ajuda mútua entre dues generacions.
2. Experimentar mesures alternatives per fer front al problema de la solitud de la gent gran.
3. Facilitar alternatives d'allotjament als joves estudiants.

2. Ajut a l'estudi

Aquest programa es dotarà d'un màxim de 20 beques d'ajut a l'estudi per valor de 100.000 ptes. cadascuna -que es faran efectives en dos terminis (gener i juny)- per a aquells estudiants que siguin seleccionats i participin activament en el programa.

3. Sol.licitants

Podran participar en aquest programa:
- Els estudiants universitaris matriculats oficialment en algun dels estudis de 1r 2n o 3r cicle d'aquestes universitats durant el curs acadèmic 96-97 que siguin menors de 30 anys.

4. Sol.licituds

Les sol.licituds segons el model normalitzat s'hauran de presentar a:

Estudiants de la Universitat de Barcelona: Servei d'Estudiants (Gran Via, 585).

Estudiants de la Universitat Pompeu Fabra: Servei d'Atenció de la Comunitat Universitària (Pg. Colom, 7).

Estudiants de la Universitat Ramon Llull: Fundació Blanquerna: Servei Informació i Orientació als estudiants de cada centre.

5. Documentació

- DNI
- Fotocòpia de la matrícula
- Expedient acadèmic

6. Terminis

Les sol.licituds es podran presentar en el període del 26 de setembre al 31 d'octubre de 1996.

7. Selecció dels estudiants

Comissió
Es constituirà una comissió formada per representants de les diverses institucions que participen en el programa, que estudiarà i analitzarà totes les sol.licituds.

Criteris
Es tindrà en compte la situació familiar personal i acadèmica de l'estudiant. Es valorarà la motivació, els hàbits i estil de vida, la disponibilitat i les contraprestacions que estigui disposat a realitzar.

Procés
1. Preselecció segons la documentació presentada.

2. Els alumnes preseleccionats hauran d'entrevistar-se amb l'equip de professionals del projecte.

3. Es publicarà una llista d'estudiants admesos en ordre de prelación.

4. Es considerarà que l'estudiant és un participant actiu en el programa quan s'estableixi la relació amb la persona gran, amb la qual haurà de conuiuïre conforme al conveni que signaran ambdues parts i amb el vistiplau de l'equip de professionals que segueixen el projecte.

La resolució de la Comissió serà inapel·lable.

8. Drets

L'estudiant que participi activament en el programa tindrà dret a allotjament gratuït i altres

serveis (cuina, rentadora...) en el domicili de la persona gran i que hauran de quedar recollits en el document contractual d'acollida.

Percebre l'ajut de manera particular.

9. Deures

L'estudiant que participi en el programa es compromet a desenvolupar les prestacions recollides en el document contractual d'acollida (entre d'altres: acompanyament al metge, compra d'aliments i medicaments, companyia...) i que signaran l'estudiant i l'avi o àvia.

Igualment es compromet -de dilluns a divendres- de forma habitual a no arribar més tard de les 22,50 h al domicili.

L'estudiant estarà obligat a respectar la intimitat de la persona gran amb la qual convisqui, i a facilitar la convivència entre ells.

10. Pèrdua o limitació del benefici a l'ajut

1. Els alumnes que s'incorporin qual el programa ja ha començat percebran la part proporcional de l'ajut corresponent.

2. Els estudiants que per causa aliena hagin d'abandonar el programa percebran la part proporcional de l'ajut corresponent.

3. Perdran el benefici de l'ajut els estudiants que:

- a) perdin la condició d'estudiants,
- b) per voluntat pròpia abandonin el programa,

c) siguin exclosos del programa per incompliment dels acords pactats en el document contractual d'acollida o amb un informe negatiu de l'equip de professionals.

11. Aclariment

Es competència de la comissió mixta l'aclariment de qualsevol dubte en la interpretació d'aquestes bases.